

Posudek oponenta práce

MANKOVÁ, Jiřina. *Metodika vzdělávací akce „Víkend pro oddílové rady“ Junáka – českého skauta*. Praha, 2020. 48 s., 2 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Posuzovaná bakalářská práce tematicky míří do oblasti, u které je v rámci našeho pracoviště možné v posledních letech identifikovat výrazný nárůst zájmu ze strany autorů závěrečných prací. Tato skutečnost je na jedné straně potěšující, na straně druhé nicméně nastoluje nebezpečí potenciální obsahové duplicity. Deklarovaný cíl je nicméně natolik specifický, že se autorce poměrně úspěšně daří těmto nástrahám vyhnout. Bohužel, do určité míry je toho však dosaženo i zvoleným postupem, který nehodnotím jako zcela šťastný (viz komentáře níže).

Práce má podprůměrný rozsah 34 tiskových stran, nicméně při přepočtu na normostrany naplňuje požadovaná kritéria. Je rozdělena do pěti samostatných kapitol, Úvodu a Závěru. Výklad má v zásadě logickou strukturu a je přehledně zpracován. Cíl práce je v Úvodu srozumitelně formulován, dle mého názoru se jej však autorce nepodařilo odpovídajícím způsobem naplnit.

2. Odborná úroveň

Úvodní kapitola nabízí stručný vhled do historie skautského hnutí, zabývá se vznikem Junáka a rovněž představuje jeho vzdělávací systém, který je v dalších kapitolách již redukován na segment tzv. víkendu pro oddílové rady. Problematika je zpracována spíše výběrově, autorka v zásadě nepřekročila mantinely prosté deskripce. Očekávaným komentářům či reflexi uváděných kontextů se, až na drobné výjimky, zdařile vyhýbá. Především historie vzniku Junáka je pojata skutečně velmi útržkovitě, zvláště pak období minulého století. Postrádám alespoň zmínku o časté provázanosti (institucionální i personální) s pionýrskými oddíly či napojení junáckých buněk na církevní prostředí. Vzhledem k zacílení práce se však jedná o marginálie.

Toto konstatování však již neplatí o následujícím sporném bodu. S ohledem na skutečnost, že předložená práce je obhajována na Katedře andragogiky a personálního řízení, je překvapující minimální pozornost, která je ze strany autorky věnována odpovídajícímu odbornému zakotvení celého výkladu. Témata jako zážitkové vzdělávání, hra jako vzdělávací metoda, požadavky na kompetence/kvalifikace vzdělavatelů, příprava vzdělávacích aktivit, stanovení cílů a metod, evaluace a hodnocení aj. jsou v dostupné (andragogické i pedagogické) literatuře podrobně rozpracovány a jejich teoretická reflexe by zajisté pomohla obohatit celý text. To samé se týká i zmiňované „Belbinovy teorie“ na straně 27. Většina využití oborové literatury však slouží primárně jako zdroj definic, nikoli jako inspirační pramen, s pomocí které by bylo možné nahlédnout na vybrané téma z potřebného odstupu.

V zásadě absentující teoretické zastřešení tak představuje zásadní slabinu posuzované práce. Výklad se tak převážně zaměřuje na technicistní – byť zřejmě podrobný – popis založený primárně na interních dokumentech a metodikách. Autorka sice kontinuálně prokazuje své osobní zaujetí a nesporné praktické zkušenosti, ty však nejsou doplněny odpovídající odbornou erudicí. Celková podoba textu je rovněž výrazně determinována skutečností, že autorka svůj výklad založila na omezeném množství pramenů a místy lze dokonce zaznamenat pasáže bez jediného odkazu (viz kapitola 1.4), byť zcela ojediněle. Přes všechny výše uvedené výtky je třeba konstatovat, že samotný text je čtivý a výklad jednotlivých témat poměrně podrobný.

Další, možná ten hlavní, problém celého textu představuje empirická část. Ačkoli deklarovaným cílem je „analyzovat a kriticky posoudit hlavní aspekty přípravy a realizace“ vybrané aktivity, skutečně analytický přístup v práci zásadě absentuje. Každé empirické šetření by mělo být realizováno v souladu s odbornými standardy a na základě relevantní metodiky. Práce však explicitní vymezení požadovaných faktorů neobsahuje. Autorka např. neformuluje výzkumné otázky, parametry vybrané metody (zúčastněné pozorování), kritéria zpracování získaných dat aj. Ve svém postupu se do velké míry omezila převážně na prostou deskripci získaných údajů doplněnou o sice zajímavé a často i naprosto relevantní, přesto však subjektivní a neverifikovatelné komentáře. Prezentované postřehy a závěry většinou nejsou založeny na reálných základech a mají charakter pouhé „dojmologie“. Není proto jasné, nakolik jsou uváděná hodnocení výsledkem autorčina subjektivního pohledu a nakolik alespoň částečně reflektují teoretický výchozí bod.

Autorka navíc z velké části pracuje s údaji, které sama nezískala, ale jejichž sběr byl realizován mimo rámec vlastního zpracování bakalářské práce. V tomto případě se pak omezuje na neověřitelnou a stručnou interpretaci, u které není zaručena její validita (explicitně např. kapitola 5.1). Metodická východiska jsou pak příliš často redukována na obecná tvrzení (např. „V kontextu přípravy byla stanovena kritéria ...“ – strana 20, „Bylo stanoveno, že pro ideální efektivitu se přípravný tým měl sestávat z šesti až osmi členů“ – strana 21 aj.) bez patřičného zdůvodnění. Zjevný potenciál celého šetření, akcentovaný navíc výběrem několika různých zdrojů empirických dat, tak zůstal do velké míry nenaplněn. Rovněž i závěrečná doporučení nabývají převážně deklarativního charakteru.

3. Práce s literaturou

V Soupisu bibliografických citací je uvedeno na bakalářskou práci spíše průměrných 40 pramenů, včetně přiměřeného počtu cizojazyčných. Jedná se o pestrý výběr, ve kterém převažují zdroje ze skautského prostředí. Naopak minimálně je zastoupena literatura andragogického charakteru, což se – spolu s celkově malým počtem využitých titulů – negativně projevuje v převažující popisnosti a snížené komplexnosti výkladu. V této souvislosti je rovněž nutné poznamenat, že i přes nespornou a nezpochybnitelnou autorčinu orientaci v tématu by bylo vhodné podstatně více spoléhat na odborné autority a podpořit tak vyznění některých formulací větším množstvím odkazů na relevantní zdroje. Jak již bylo poznamenáno, mnoho v textu reflektovaných témat je dlouhodobě rozpracováno v řadě odborných textů, studií a metodik. Bohužel, výše uvedený výběr literatury tuto skutečnost

reflektuje pouze částečně, následkem čehož je možnost skutečně komplexní a především validní analýzy celé problematiky výrazně determinována.

4. Grafické zpracování

Z hlediska grafického zpracování je práce vypracována zodpovědně a nevykazuje žádná závažnější pochybení. Drobnou výjimku představuje přehlédnutá prázdná strana 10.

5. Jazyková úroveň

Posuzovaná bakalářská práce vykazuje odpovídající stylistickou i gramatickou úroveň a použitý jazyk lze označit za čtivý a kultivovaný. Text je až na drobné výjimky (např. redundance výrazu „identifikované“ na straně 34) prost závažnějších odchylek od stanovených norem. Celkové vyznění práce však poněkud ovlivňuje občasný narativní styl výkladu (zvláště v úvodních pasážích), který není pro tento typ textu vhodný.

6. Podněty k rozpravě

- a) Je v kapitole 1.2 uváděnou tzv. *skautskou výchovnou metodu* skutečně možné považovat za didaktickou metodu v pravém slova smyslu? Jaké by bylo její případné zařazení v rámci používané kategorizace didaktických metod?
- b) Nakolik odpovídá struktura a organizace popisovaného programu doporučením formulovaným v andragogické literatuře, v čem je naopak možné identifikovat nejvýraznější odlišnosti či specifika?

7. Závěrečné hodnocení práce

Ačkoli je posuzovaný text v zásadě podrobně zpracovaný a autorka v jeho rámci soustavně prokazuje své zaujetí a praktické zkušenosti, domnívám se, že celkový výsledek je – i přes evidentní množství vložené práce – výrazně determinován řadou zásadních obsahových i formálních nedostatků. Jsem přesvědčen, že dílo s takovým potenciálem by si zasloužilo být předloženo v podobě, která by respektovala veškeré odborné i metodické požadavky. Z těchto důvodů práci k obhajobě **nedoporučuji**.

V Praze dne 8. června 2020

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.